ΕΚΘΕΣΗ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ
στην υπόθεση C-137/91 *

I — Πραγματικά περιστατικά

1. *Το εθνικό νομικό πλαίσιο*

Στην Ελλάδα ο νόμος 1809/88, της 5ης Οκτωβρίου 1988 (ΦΕΚ Α' 222), ορίζει ότι οι έμποροι λιανικής πωλήσεως που τηρούν βιβλία δεύτερης ή τρίτης κατηγορίας του Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων έχουν την υποχρέωση, από την 1η Αυγούστου 1989, να χρησιμοποιούν ηλεκτρονικές ταμειακές μηχανές. Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, οι ηλεκτρονικές αυτές μηχανές δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν, αν δεν έχει εκδοθεί άδεια καταλληλότητας από επιτροπή του Υπουργείου Οικονομικών. Η άδεια δεν χορηγείται παρά μόνο εφόσον το 35 % τουλάχιστον του κόστους της ηλεκτρονικής μηχανής καλύπτεται από εγχώρια προστιθέμενη αξία.

Το άρθρο 14, παράγραφος 2, του νόμου 1914/90, της 17ης Δεκεμβρίου 1990 (ΦΕΚ Α' 178), ορίζει ότι οι μηχανές και τα εξαρτήματα που προέρχονται από κράτη μέλη της ΕΟΚ θεωρούνται συναφώς ως εγχώρια προϊόντα. Η διάταξη όμως αυτή δεν θα αρχίσει να ισχύει πριν από την 1η Ιανουαρίου 1993.

2. *Ιστορικό της διαφοράς*

Τον Νοέμβριο 1988 υποβλήθηκε στην Επιτροπή καταγγελία σχετικά με το ισχύον στην Ελλάδα καθεστώς που διέπει τον εξοπλισμό των εμπορικών επιχειρήσεων με ηλεκτρονικές ταμειακές μηχανές. Κατόπιν της καταγγελίας αυτής η Επιτροπή απέστειλε δύο τηλετυπήματα, στις 7 Δεκεμβρίου 1988 και στις 23 Φεβρουαρίου 1989, προς τη Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, με τα οποία της ζητούσε ορισμένα πληροφοριακά στοιχεία.

Με έγγραφο οχλήσεως της 8ης Αυγούστου 1989 η Επιτροπή κάλεσε την Ελληνική Κυβέρνηση, κατ' εφαρμογή του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΟΚ, να της γνωστοποιήσει τις παρατηρήσεις της σε σχέση με το ζήτημα αν συμβιβάζεται η ρύθμιση αυτή με το κοινοτικό δίκαιο. Στο έγγραφο αυτό δεν δόθηκε καμία απάντηση.

Στις 8 Ιουνίου 1990 η Επιτροπή εξέδωσε αιτιολογημένη γνώμη, κατά το άρθρο 169, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ. Με την αιτιολογημένη αυτή γνώμη η Επιτροπή εξέθετε ότι η Ελληνική Κυβέρνηση, περιορίζοντας τις εισαγωγές ηλεκτρονικών ταμειακών μηχανών στην Ελλάδα, μη παρέχοντας τα αιτηθέντα πληροφοριακά στοιχεία και μη απαντώντας στο έγγραφο οχλήσεως, είχε παραβεί τις υποχρεώσεις που υπείχε από τη Συνθήκη ΕΟΚ, κάλεσε δε την Ελληνική Κυβέρνηση να συμμορφωθεί προς την αιτιολογημένη γνώμη εντός μηνός.

Δεδομένου ότι οι ελληνικές αρχές δεν απάντησαν στην Επιτροπή, η Επιτροπή αποφάσισε να ασκήσει την παρούσα προσφυγή.

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.

II — Έγγραφη διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

Το δικόγραφο της προσφυγής της Επιτροπής πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 24 Μαΐου 1991.

Η έγγραφη διαδικασία διεξήχθη κανονικά. Το Δικαστήριο, κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.

Η *Επιτροπή* ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναγνωρίσει ότι η Ελληνική Δημοκρατία:

1) μη παρέχοντας στην Επιτροπή τα πληροφοριακά στοιχεία που της ζήτησε,

2) επιβάλλοντας στις επιχειρήσεις την υποχρέωση να εξοπλίζονται αποκλειστικά με ηλεκτρονικές ταμειακές μηχανές που εγκρίνονται από μια επιτροπή του Υπουργείου Οικονομικών και των οποίων το 35 % τουλάχιστον του κόστους αντιπροσωπεύει προστιθέμενη αξία κτηθείσα στην Ελλάδα,

παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις διατάξεις των άρθρων 5 και 30 της Συνθήκης ΕΟΚ·

— να καταδικάσει την Ελληνική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

Η *Ελληνική Δημοκρατία* ζητεί από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή της Επιτροπής,

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στη δικαστική δαπάνη.

III — Ισχυρισμοί και επιχειρήματα των διαδίκων

Α — *Επί της παραβάσεως του άρθρου 5 της Συνθήκης ΕΟΚ*

Η *Επιτροπή* ισχυρίζεται ότι η Ελληνική Δημοκρατία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 5 της Συνθήκης, επειδή δεν της παρέσχε τα πληροφοριακά στοιχεία που της είχε ζητήσει σχετικά με τον εξοπλισμό των εμπορικών επιχειρήσεων με ηλεκτρονικές ταμειακές μηχανές. Όπως προκύπτει από την απόφαση της 25ης Μαΐου 1982, 97/81, Επιτροπή κατά Βασιλείου των Κάτω Χωρών (Συλλογή 1982, σ. 1819), τα κράτη μέλη υποχρεούνται, δυνάμει του ανωτέρω άρθρου, να παρέχουν σαφείς και ακριβείς πληροφορίες, προκειμένου να διευκολύνουν την Επιτροπή κατά την εκτέλεση της αποστολής της, η δε παράβαση της υποχρεώσεως αυτής είναι αρκετή για να δικαιολογήσει την έναρξη της διαδικασίας του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΟΚ περί αναγνωρίσεως της παραβάσεως αυτής.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 27 και 28 Σεπτεμβρίου 1990, κατά την οποία συζητήθηκε το ζήτημα με τις ελληνικές αρχές, δεν αναιρεί την ανωτέρω παράβαση, δεδομένου ότι πραγματοποιήθηκε μετά τη λήξη της προθεσμίας

απαντήσεως στην αιτιολογημένη γνώμη.

Η *Ελληνική Δημοκρατία* ισχυρίζεται ότι δεν έχει παραβεί το άρθρο 5 της Συνθήκης, καθόσον παρέσχε στην Επιτροπή πριν από την άσκηση της παρούσας προσφυγής όλα τα στοιχεία που της ζητήθηκαν κατά τις συσκέψεις που πραγματοποιήθηκαν στην Αθήνα στις 27 και 28 Σεπτεμβρίου 1990 με τους εκπροσώπους της Γενικής Διευθύνσεως III της Επιτροπής και μετά το πέρας των οποίων οι ελληνικές αρχές ανέλαβαν την υποχρέωση να τροποποιήσουν το καθεστώς εισαγωγών που καθιέρωνε ο νόμος 1809/88.

Κατά την Ελληνική Δημοκρατία, τον Νοέμβριο 1990 οι ελληνικές αρχές διαβίβασαν στην Επιτροπή ένα σχέδιο τροποποιήσεως του νόμου 1809/88, με το οποίο συμφώνησε η Επιτροπή. Η εν λόγω τροποποίηση συμπεριελήφθη σε ένα σχέδιο νόμου που κατατέθηκε στο Κοινοβούλιο, το οποίο, κατά την ψήφιση του νόμου, πρόσθεσε ένα εδάφιο που μεταθέτει την έναρξη ισχύος του νέου νόμου 1914/90 για την 1η Ιανουαρίου 1993. Το κείμενο του νόμου αυτού διαβιβάστηκε στην Επιτροπή στις 31 Ιανουαρίου 1991.

Β — *Επί της παραβάσεως του άρθρου 30 της Συνθήκης ΕΟΚ*

Η *Επιτροπή* υποστηρίζει ότι η επίμαχη νομοθεσία αντιβαίνει προς το άρθρο 30 της Συνθήκης, επειδή επιβάλλει σε κάθε επιχείρηση να εξοπλίζεται μόνο με τις ηλεκτρονικές ταμειακές μηχανές που εγκρίνονται από επιτροπή του Υπουργείου Οικονομικών, η δε έγκριση χορηγείται μόνο για τις μηχανές, το 35 % του-

λάχιστον του κόστους των οποίων αντιπροσωπεύει προστιθέμενη αξία κτηθείσα στην Ελλάδα.

Κατά την Επιτροπή, η επιβολή της ανωτέρω υποχρεώσεως έχει περιοριστικά αποτελέσματα επί του ενδοκοινοτικού εμπορίου, καθόσον αποτελεί πρόσκομμα για την εισαγωγή στην Ελλάδα ηλεκτρονικών ταμειακών μηχανών από τα άλλα κράτη μέλη, έστω και αν πρόκειται για έμμεσο πρόσκομμα (βλ. απόφαση της 11ης Ιουλίου 1974, 8/74, Dassonville, Rec. 1974, σ. 837).

Η *Ελληνική Δημοκρατία* ομολογεί ότι ο νόμος 1809/88 αντιβαίνει προς το άρθρο 30 της Συνθήκης ΕΟΚ. Προσθέτει όμως ότι οι επίμαχες διατάξεις καταργήθηκαν, αφού ελήφθησαν υπόψη οι παρατηρήσεις της Επιτροπής, και αντικαταστάθηκαν με τον νόμο 1914/90, ο οποίος καθιερώνει ένα νέο καθεστώς εισαγωγών για τις ηλεκτρονικές ταμειακές μηχανές.

Όσον αφορά το εδάφιο του ανωτέρω νόμου, με το οποίο μετατίθεται για την 1η Ιανουαρίου 1993 η έναρξη ισχύος του νέου καθεστώτος, οι ελληνικές αρχές έχουν αναλάβει τη δέσμευση να προβούν στην κατάργησή του με νέα νομοθετική ρύθμιση, που θα περιέχεται σε φορολογικό νομοσχέδιο του οποίου επίκειται η ψήφιση.

J. C. Moitinho de Almeida
εισηγητής δικαστής